Offerte

aan Directeur MEVA drs. C.E. M., Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport.
van Centrum voor Beleidsstatistiek, Centraal Bureau voor de Statistiek

onderwerp Offerte Inkomenspositie Chronisch zieken
datum 11 augustus 2015
referentie 15139

Inleiding

Per 1 januari 2015 is organisatie van de zorg van langdurig en chronisch zieken en ouderen veranderd. De Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten (AWBZ) bestaat niet meer. Een deel van de zorg die viel onder de AWBZ valt nu onder de Wet Maatschappelijke Ondersteuning (WMO) en wordt nu uitgevoerd door de gemeenten. Via de Wet langdurige zorg (Wlz) en de zorgverzekeringswet (Zvw) is in 2015 het overige deel van de zorg aan langdurig zieken en ouderen georganiseerd. De uitvoering hiervan loopt via de zorgverzekeraars. De verwachting is dat deze reorganisatie, naast gevolgen voor hoe de langdurige zorg georganiseerd is, ook gevolgen gaat hebben op het gebruik en de kosten van langdurige zorg voor langdurig zieken en ouderen.

In dat kader heeft de Tweede Kamer aan de staatssecretaris van het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) gevraagd om informatie over de inkomenspositie van langdurig zieken en de kosten die zij maken voor de Wmo en de AWBZ/Wlz voor en na de reorganisatie. Het ministerie van VWS heeft vervolgens aan het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) gevraagd wat de mogelijkheden zijn om dit in kaart te brengen. Deze offerte beschrijft wat het CBS kan betekenen.

Projectopdracht

Een belangrijk aspect van de vraag van het ministerie van VWS is dat er sprake moet zijn van een meting van de inkomenspositie en het gebruik en/of de kosten van langdurig zieken en ouderen vóór de stelselwijziging en daarna. Dit betekent dat er zowel gegevens vóór als na 1 januari 2015 beschikbaar moeten zijn om deze vraag te kunnen beantwoorden. De benodigde registraties over zorg en inkomen na 1 januari 2015 heeft het CBS echter nog niet of deze zijn nog niet volledig. Ook zullen voor dit onderzoek waarschijnlijk extra data moeten worden opgevraagd bij het CAK, Vektis, de Sociale Verzekeringsbank (SVB) en/of gemeenten.
Op dit moment is nog niet duidelijk welke mogelijkheden en opties er zijn. Daarom is besloten dit project in twee fasen uit te voeren met daartussen een GO/NO GO moment.

- *Fase 1: Inventarisatie mogelijkheden.*
  In deze eerste fase wordt onderzocht wat de mogelijkheden zijn om de vraag van VWS te beantwoorden. Een aantal opties die zullen worden onderzocht zijn: op basis van al

beschikbare databestanden van het CBS, het extra uitvragen van gegevens bij bijvoorbeeld het CAK en/of gemeenten of het geven van een indicatie op basis van data uit het verleden.
Deze fase wordt afgesloten met een korte notitie met de uitkomsten van de inventarisatie en een advies voor fase 2. Indien het advies voor fase 2 positief is zal deze notitie ook een dummytabellenset en een kostenraming voor fase 2 bevatten.

- *GO/NO GO moment.*
  Tijdens een expertoverleg tussen het CBS en VWS zal de notitie worden besproken en worden besloten of fase 1 voldoende aanleiding geeft tot de start van fase 2.
- *Fase 2: Samenstellen publicatie.*
  Als fase 1 een GO oplevert zal in deze fase de uiteindelijke publicatie worden samengesteld. Die zal hoogst waarschijnlijk bestaan uit een tabellenset in Excel met technische toelichting. Indien gewenst kan er ook een rapportage met de belangrijkste uitkomsten worden opgesteld.

Deze offerte gaat over fase 1 van het onderzoek.

Methode

Om de vraag van de Tweede Kamer zo goed mogelijk te kunnen beantwoorden zijn verschillende gegevens over huishoudens, inkomen en zorg nodig. Deze gegevens zouden dan zowel voor als na 1 januari 2015 beschikbaar moeten zijn om een goede vergelijking te kunnen maken. Op dit moment is dat nog niet het geval. Hieronder volgt een overzicht welke gegevens er precies nodig zijn, van welke bron ze afkomstig zijn en wat op dit moment de beschikbaarheid is van deze gegevens op het CBS.

Over het huishouden:

- Soort huishouden (aantal personen, type huishouden, leeftijd huishoudleden, woonplaats)
  Gegevens afkomstig van: gemeentelijke basisadministratie.
  Huidige beschikbaarheid: tot en met medio verslagjaar 2015.
- Inkomen van het huishouden (verzamelinkomen, inkomensbron: arbeid of uitkering)
  Gegevens afkomstig van: belastingdienst.
  Huidige beschikbaarheid: tot en met verslagjaar 2013. Gegevens over verslagjaar 2014 komen dit najaar beschikbaar.
- Vermogen van het huishouden (box 3)
  Gegevens afkomstig van: belastingdienst.
  Huidige beschikbaarheid: tot en met verslagjaar 2013. Gegevens over verslagjaar 2014 komen dit najaar beschikbaar.
- Gebruik inkomensvoorzieningen zoals de Wet Tegemoetkoming Chronisch zieken en Gehandicapten (WTCG), Compensatie Eigen Risico (CER) en de aftrek bijzondere ziektekosten.
  Gegevens afkomstig van: belastingdienst en CAK.
  Huidige beschikbaarheid: tot en met verslagjaar 2013. Per 2014 zijn de CER en WTCG afgeschaft. De aftrek bijzondere ziektekosten blijft wel bestaan. Wanneer deze voor 2014 beschikbaar komt is nog onbekend en moet in fase 1 nagevraagd worden.

Over de zorg:

- Gebruik AWBZ en Wlz over zowel de zorg in natura en het persoonsgebonden budget (pgb).
  Gegevens afkomstig van: CAK, Vektis en SVB.
  Huidige beschikbaarheid: tot met verslagjaar 2014 zijn er gegevens over het gebruik AWBZ voor de zorg in natura afkomstig van het CAK en gebruik AWBZ voor de pgb's afkomstig van Vektis (kwaliteit van dit bestand is alleen nog onduidelijk, daar zal in fase 1 naar

moeten worden gekeken). Gegevens over 2015 zijn er momenteel nog niet. Daar heeft het CBS nog geen afspraken over gemaakt met de dataleveranciers. Naast Vektis en CAK zou vanaf 2015 ook de SVB gegevens registeren over gebruik Wlz pgb.

- Uitgaven AWBZ en Wlz aan zowel de zorg in natura en het persoonsgebonden budget (pgb).
  Gegevens afkomstig van: Vektis en SVB.
  Huidige beschikbaarheid: Over de uitgaven AWBZ voor de zorg in natura zijn gegevens beschikbaar tot en met 2012 afkomstig van Vektis. Voor de AWBZ uitgaven aan pgb's zijn er gegevens beschikbaar tot en met 2014, ook afkomstig van Vektis. Gegevens over na 1 januari 2015 zijn er momenteel nog niet. Naast Vektis registreert vanaf 2015 ook de SVB gegevens over uitgaven aan pgb's in het kader van de Wlz. Wanneer deze gegevens over 2015 beschikbaar komen is nog niet bekend. Dat zou nagevraagd moeten worden in fase 1.
- Gebruik en uitgaven WMO (voor en na 2015) voor zowel zorg in natura als het pgb.
  Gegevens afkomstig van: CAK, gemeenten en de SVB.
  Huidige beschikbaarheid: Over gebruik WMO huishoudelijke hulp (18+) zijn er gegevens beschikbaar tot en met 2014 afkomstig van het CAK. Gegevens over gebruik overige hulpmiddelen (18+) tot en met 2014 zijn er momenteel niet binnen het CBS maar het CAK registreert deze wel. Uitgaven zijn niet beschikbaar tot 2015. Na 1 januari 2015 zijn er verschillende instanties die gegevens registeren over gebruik en/of uitgaven WMO:
  1) Het CBS verzamelt via de Monitor Sociaal domein direct bij gemeenten informatie over gebruik en kosten WMO (voor eerste kwartaal 2015 zijn voor ongeveer 70 gemeenten gegevens over het gebruik binnen);
  2) CAK registreert nog steeds het gebruik voor het deel waar een eigen bijdrage voor moet worden betaald, zowel zorg in natura als pgb's (18+),
  3) SVB registreert de uitgaven aan pgb's.
  Het is op het moment nog onduidelijk wanneer de eerste data over de periode na 1 januari 2015 vanuit het CAK en de SVB bij het CBS binnen komt.
- Gebruik en/of uitgaven aan wijkverpleging (na 2015).
  Gegevens afkomstig van: Vektis.
  Huidige beschikbaarheid: Nog onduidelijk wanneer deze data over de periode na 1 januari 2015 beschikbaar komt.

Een belangrijk onderdeel in het vooronderzoek is verder uitzoeken wanneer welke informatie vanuit welke bron precies beschikbaar komt, en of er mogelijkheden zijn om bepaalde informatie versneld te ontvangen. Hierbij moet rekening worden gehouden met bestaande initiatieven en contacten die er binnen het CBS zijn met dataleveranciers over het binnenhalen van data over zorg na 1 januari 2015.
Als er meer duidelijk is dan kan bepaald worden of er genoeg aanknopingspunten zijn om de onderzoeksvraag van het ministerie van VWS op tijd te kunnen beantwoorden. Zo ja, dan kunnen de operationalisering en definities worden uitgewerkt, de dummytabellenset worden opgesteld en een kostenraming voor fase 2 worden gemaakt. Zo nee, dan wordt duidelijk op papier gezet waarom binnen de termijn die het ministerie van VWS wenst niet op een betrouwbare manier antwoord kan worden gegeven op hun onderzoeksvraag en wat de mogelijkheden zullen zijn voor de toekomst.

Projectresultaat en publicatie

Het projectresultaat uit **fase 1** bestaat uit een notitie (indicatie 15-20 pagina's), met de volgende onderdelen:

- uitkomsten van de inventarisatie van de mogelijkheden;
- advies voor fase 2;

– bij een positief advies voor fase 2, een dummytabellenset van de informatie die in fase 2 geleverd kan worden en de bijbehorende kostenraming. Een NO GO-advies van het CBS is bindend.

Bij een GO voor fase 2 bestaat het projectresultaat uit fase 2 (hoogstwaarschijnlijk) uit een maatwerktabellenset en eventueel ook een rapportage met de belangrijkste resultaten.
in Excel, met de volgende onderdelen:
- tabellenset;
- technische toelichting met de populatieafbakening, een beschrijving van de operationalisering van de variabelen en een toelichting op de gebruikte bronnen en begrippen.

De maatwerktabellenset wordt gepubliceerd op de website van CBS en tevens in elektronische versie aangeboden aan de opdrachtgever. CBS behoudt zich het recht voor, aanvullend een samenvattend nieuwsbericht op haar website en een twitterbericht op twitter.com/statistiekcbs te plaatsen. Zie voor het algemene publicatiebeleid van CBS http://www.cbs.nl/nl-NL/menu/organisatie/publicatiebeleid/default.htm

Projectplanning

Belangrijke data fase 1

Om de onderstaande deadlines te halen, moet dit projectvoorstel uiterlijk **vrijdag 21 augustus 2015** zijn geaccepteerd door de opdrachtgever.

Uiterlijk **vrijdag 30 oktober** wordt de notitie opgestuurd naar de opdrachtgever. De notitie zal niet worden gepubliceerd op de CBS-website. Na oplevering van de notitie zal er in de **week 45** (2-6 november 2015) een expertoverleg tussen CBS en VWS plaatsvinden waarin de notitie wordt besproken en wordt besloten over een GO of NO GO voor fase 2.

Kosten en activiteiten fase 1

De kosten voor de werkzaamheden in fase 1 worden in rekening gebracht op basis van het aantal bestede uren door statistisch onderzoekers van het CBS met een maximum van het aantal uren zoals in de raming weergegeven. Er wordt gerekend met een gemiddeld uurloon van 100 euro. Dit komt neer op maximaal € 16.000,-.

Deze raming is als volgt gespecificeerd:

Activiteit	Bedrag (in euro's)
Voorbereiding en afstemming – afstemming en overleg (incl. GO / NO GO overleg) – uitwerken plan van aanpak – projectleiding	€ 4.000,- (40 uur)
Inventarisatie mogelijkheden – contacten met dataleveranciers – binnenhalen (proef)leveringen – verwerken (proef)leveringen – uitwerken mogelijkheden en beschikbaarheden bronbestanden – operationaliseren definities en begrippen	€ 8.000,- (80 uur)

Schrijven notitie – uitkomsten inventarisatie – advies voor fase 2 – (eventueel: dummytabellenset + kostenraming fase 2)	€ 4.000,- (40 uur)
Totaal	€ 16.000,- (160 uur)

Belangrijke data fase 2

Als uiterlijk in **week 45 (2-6 november 2015)** tijdens het expertoverleg tussen CBS en VWS besloten wordt tot een GO fase 2 en de offerte voor fase 2 wordt dan goedgekeurd kan er daarna gelijk worden begonnen met fase 2. Wanneer de tabellenset kan worden opgeleverd is op dit moment nog niet in te schatten. Dat is afhankelijk van de uitkomsten van fase 1. Tijdens het GO / NO GO moment zal dit al wel bekend zijn en kan dat worden meegenomen in de besluitvorming.

Kosten en activiteiten fase 2

De kosten voor de werkzaamheden in fase 2 en het samenstellen van de publicatie zijn op dit moment nog niet in te schatten. Deze zijn namelijk sterk afhankelijk van wat er precies moet gebeuren in fase 2 en dat is pas na fase 1 duidelijk.

Voorwaarden en risico's

Algemene voorwaarden

1. Indien het ministerie van VWS, na aanvaarding van de offerte, wijzigingen in het plan wil aanbrengen, wordt in overleg een nieuwe capaciteits- en tijdsplanning opgesteld.
2. Het CBS hoeft geen BTW af te dragen. De genoemde bedragen zijn daarom de totaalbedragen.
3. Aan het eind van fase 1 geeft CBS een oordeel over de haalbaarheid van het door het ministerie van VWS gewenste onderzoek. Indien dit haalbaar is geeft CBS een GO en maken de partijen nadere afspraken voor de verdere uitvoering van het onderzoek. Vervolgens wordt fase 2 gestart. Indien het onderzoek niet haalbaar blijkt geeft CBS een NOGO, wordt fase 2 niet uitgevoerd en eindigt de overeenkomst.

Risico's

Het project kent een aantal risico's en afhankelijkheden die niet of slechts deels door het CBS tijdens het onderzoek kunnen worden beheerst. Deze kunnen een negatieve invloed hebben op het bereiken van het beoogde eindresultaat.

1. Het voorstel betreft een type onderzoek waarvoor geldt dat het eindproduct niet heel nauwkeurig kan worden gedefinieerd. Het vindt bovendien plaats in een omgeving waarin de exacte specificaties van de vraag tijdens het onderzoek zouden kunnen veranderen.

2. Voor uitvoering van een deel van dit project zijn waarschijnlijk externe gegevens nodig. Voor een tijdige en succesvolle afronding van dit project is het belangrijk dat deze data op tijd kan worden geleverd door en vervolgens worden versleuteld en klaargezet binnen het CBS. Hierbij geldt dus een afhankelijkheid van het externe partijen.
3. Voor het gebruik van bijna alle data over zorg is toestemming van de dataleveranciers (CAK, Vektis, etc.) nodig. In principe verwachten we geen problemen met het verkrijgen van deze toestemming. Maar mocht deze toestemming er niet komen dan heeft dit gevolgen voor het eindresultaat.

Ten aanzien van de risico's geldt dat het CBS zich inzet om deze tijdig te signaleren. Maar indien het doel van het onderzoek door de genoemde onzekerheden in gevaar dreigt te komen, neemt het CBS contact op met de opdrachtgever, wat kan leiden tot een bijstelling van de doelen of van de begrote uren.